

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/18/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217210763
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2217210763.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a členiek senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková, v právnej veci žalobcu: C. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom D., L. XXX/XX, zastúpeného AK: JUDr. Gejza Sidó, so sídlom Dunajská Streda, Malá 13, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36 234 176, so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, zastúpeného spoločnosťou: Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA, s.r.o., IČO: 47 234 679, so sídlom Trenčín, 1. mája 173/11, o zaplatenie 1.837,26 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 5C/22/2017-193 zo dňa 1. decembra 2020, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovanému **p r i z n á v a** voči žalobcovi nárok na náhradu tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (druhým v poradí) súd prvej inštancie I. výrokom žalobu zamietol, II. výrokom žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania, III. výrokom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku v samostatnom uznesení.

2. Rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456 Občianskeho zákonníka, s poukazom aj na procesné ust. § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že rozsudkom okresného súdu bola žaloba na zaplatenie pohľadávky, uplatnená žalobcom, v tomto konaní vystupujúci ako žalovaný, na zaplatenie istiny 1.528,72 Eur s príslušenstvom zamietnutá z dôvodu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá dňa 11.2.2003 pod č. 5307123171 poskytujúca úverový rámec 1.493,73 Eur je bezúročná a bez poplatkov s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 3 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, keď v zmluve absentoval údaj o výške RPMN, údaj o výške, počte splátok istiny, úroku a poplatkov, ako aj údaj o výške úroku z poskytnutého úveru v zmysle § 4 ods. 5 uvedeného zákona, keď tieto úroky veriteľ nemôže požadovať od spotrebiteľa. Podľa výpisu čerpania úveru bola predpísaná istina 3.858,88 Eur, keď žalobca (v tom spore žalovaný) zaplatil celkom 5.696,14 Eur, žalovanému nevznikol nárok na zaplatenie rozdielu 1.528,72 Eur, v dôsledku čoho okresný súd žalobu zamietol (rozsudok okresného súdu č. k. 10C/25/2015-57 zo dňa 29.6.2015 nadobudol právoplatnosť dňa 11.8.2015).

4. Právne súd prvej inštancie uzavrel, že žalobu je nutné z dôvodu vznesenej námietky premlčania zamietnuť, keď žaloba bola podaná dňa 16.5.2017, teda už po uplynutí objektívnej premlčacej doby. Pri

posudzovaný žalovaného nároku vychádza okresný súd z rozsudku v inom konaní sp. zn. 10C/25/2015, ktorého pravdivosť nebola spochybnená (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.8.2015), a ktorý je pre okresný súd záväzný, teda v ďalšom v tomto smere dokazovanie nevykonával. V konaní sp. zn. 10C/25/2015 okresný súd nepriznal žalobcovi (v tomto konaní žalovaný) nárok na zaplatenie úrokov a poplatkov, keď žalovaný plnil nad rámec dôvodného plnenia, čo do istiny 3.858,88 Eur, pričom dlh preplatil, celkom uhradil na splátkach 5.696,14 Eur. Pričom rozdiel predstavoval sumu 1.837,26 Eur, ktoré plnenie bol žalovaný povinný vydať.

5. K bezdôvodnému obohateniu získanému plnením bez právneho dôvodu (§ 452), ak právny dôvod neexistoval od začiatku, dochádza okamihom poskytnutia plnenia. Týmto okamihom je tiež určený začiatok objektívnej premlčacej doby. Subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr než objektívne premlčacie doby. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa totiž oprávnený nemôže dozvedieť skôr, než bezdôvodné obohatenie vôbec vzniklo. Preto ani subjektívna lehota nemôže začať plynúť skôr, než vznikne právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého sa týka. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslenej v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde. Aj v tomto prípade rozhoduje skutočná a nie predpokladaná znalosť okolností uvedených v ustanovení § 107 ods. 1. Pre plynutie subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúce deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal.

6. Žalobca čerpal úver od 24.2.2003 do 3.4.2013 do kedy uhradil splátky úveru. Žalovaný potom získal naposledy plnenie bez právneho dôvodu najneskôr 3.4.2013. Trojročná objektívna doba uplynula ku dňu 3.4.2017. V rámci tejto trojročnej objektívnej doby plynula subjektívna doba, keď na základe právoplatného rozsudku súdu vo veci sp. zn. 10C/25/2015, bolo rozhodnuté o zamietnutí nároku žalovaného na zaplatenie istiny s úrokmi a poplatkami, od právoplatnosti ktorého dňa 11.8.2015, je počítaná dvojročná premlčacia doba v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby, ktorá uplynula k 3.4.2017.

7. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd tak, že vzhľadom na úspešnosť žalovaného v konaní, mu priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

8. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu, priznať mu nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu s poukazom na § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku. Argumentoval tým, že okresný súd jednak nesprávne uvádza dátum uplynutia objektívnej premlčacej doby, keď pri začiatku plynutia k 3.4.2013 uvádza zánik tejto doby k 3.4.2017. Pri takejto úvahe k jej preklúzii malo dôjsť už k 3.4.2016. Môže to byť zrejma vada výpočtu okresného súdu, pričom argumentácia žalobcu nemá pôvod v zániku takejto premlčacej doby ale v nesprávnom určení jej začiatku. V odvolaní sa nevenuje subjektívnej premlčacej dobe, keďže okresný súd deklaroval uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty v rámci objektívnej, teda, že žaloba ani z hľadiska plynutia subjektívnej premlčacej lehoty nebola včas podaná. Nesúhlasí so záverom okresného súdu, že úverová zmluva je absolútne neplatný právny úkon s poukazom na uvedené v odseku 15 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Je nesporné, že strany dňa 11.9.2003 uzatvorili Úverovú zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru, ktorou žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 3.858,88 Eur a žalobca celkovo vrátil sumu 5.696,41 Eur. Rozsudkom okresný súd č. k. 10C/25/2015-57 zo dňa 29.06.2015 nárok na zaplatenie 1.528,72 Eur s príslušenstvom zamietol (právoplatný dňa 11.8.2015), pričom pohľadávka bola postúpená. Okresný súd vyslovil neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v časti za neplatnú, nedeclaroval, že medzi stranami nebola uzavretá platná zmluva. Žalobca zaplatil viac ako mal, to z právneho dôvodu, ktorý v čase vykonaných úhradách žalobcom ale existoval, a ktorý právny dôvod odpadol až deklarováním okresného súdu o tom, že žalovaný nemal nárok na úroky. Pre určenie začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby, podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, je rozhodujúci okamih, kedy bezdôvodné obohatenie skutočne /fakticky/ vzniklo; inak povedané, aby bolo možné uvažovať o premlčaní práva, musí toto právo najskôr vzniknúť. Okamihom, od ktorého sa začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby odvíja, je teda okamih vzniku zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia, a to bez ohľadu na to, či oprávnený subjekt o svojom práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia vedel alebo nie. Vylučuje uplynutie /aj/ objektívnej premlčacej doby, pretože tá začala plynúť dňom 11.8.2015. Nárok bol

na okresnom súde uplatnený v premlčacej lehote, resp. ku dňu podania žaloby /16.5.2017/ neuplynula ani objektívna, ani subjektívna premlčacia doba, pretože tá mala uplynúť najskôr ku dňu 11.8.2017 a najneskôr ku dňu 11.8.2018 (poukaz na rozsudok NS ČR sp. zn. 33 Odo 1136/2006). Nárok žalobcu nie je premlčaný.

9. Žalovaný odvolanie nepodal, k odvolaniu žalobcu sa nevyjadril.

10. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase ich podaní pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie ma zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech, rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie podľa § 387 ods. 1 CSP (I., II., III. výrok).

12. Predmetom konania na súde prvej inštancie je nárok žalobcu voči žalovanému na zaplatenie sumy 1.837,26 Eur (žaloba doručená dňa 16.5.2017).

13. Rozsudkom č. k. 5C/22/2017-74 zo dňa 5.6.2018 (prvým v poradí) okresný súd uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 1.837,26 Eur (žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %).

14. Uznesením č. k. 25Co/188/2019-118 zo dňa 15.4.2020 Krajský súd v Trnave (na odvolanie žalovaného) rozsudok súdu prvej inštancie (prvý v poradí) v spojení s opravným uznesením zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súdu prvej inštancie uložil vykonať stranami navrhnuté a pre vec relevantné dôkazy, zistený skutkový stav potom opätovne komplexne z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a námietky premlčania nároku žalobcu vyhodnotiť, na zistený skutkový stav aplikovať všetky náležité hmotnoprávne ustanovenia, potom vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je nevyhnutné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2, 3, 4 CSP odôvodniť, t. j. vyporiadať sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, riadne vyhodnotiť v konaní vykonané dôkazy v ich vzájomných súvislostiach, pričom súd musí svoj myšlienkový postup v odôvodnení dostatočne vysvetliť nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery, čiže logicky kompaktným spôsobom a bez vnútorných rozporov vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval.

15. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol ak I. výrokom žalobu (o zaplatenie sumy 1.837,26 Eur) zamietol, II. a III. výrokom rozhodol o náhrade trov konania.

16. Z obsahu spisu (vrátane pripojeného spisu sp. zn. 10C/25/2015) a dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že v uvedenom konaní sp. zn. 10C/25/2015 sa právny nástupca žalovaného ako veriteľ domáhal od žalobcu ako dlžníka zaplatenia istiny vo výške 1.528,72 Eur s príslušenstvom. V uvedenom konaní bolo rozhodnuté vo veci samej rozsudkom č. k. 10C/25/2015-57 zo dňa 29.6.2015, ktorým bola žaloba zamietnutá, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 11.8.2015. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo považovanie úveru za bezúročný a bez poplatkov s tým, že žalovaný (tu

žalobca) bol povinný splatiť len sumu poskytnutú 3.858,88 Eur, pričom zaplatil sumu 5.696,14 Eur (viac o 1.837,26 Eur). Dôvodom posúdenia úveru ako bezúročného a bez poplatkov bola skutočnosť, že zmluva o úvere (Úverová zmluva o poskytnutí revolvingového úveru a vydání a používaní platobnej karty YES č. 5307123171 zo dňa 11.9.2003) neobsahovala zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. a), g) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Uvedené skutočnosti neboli medzi stranami sporné a okresný súd ich mal súčasne preukázané rozsudkom č. k. 10C/25/2015-57 zo dňa 29.6.2015. Z obsahu pripojeného spisu mal okresný súd ďalej preukázané, že účastníci uzavreli Úverovou zmluvou o poskytnutí revolvingového úveru a vydání a používaní platobnej karty YES č. 5307123171 zo dňa 11.9.2003 spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s. dňa 11.9.2003 ako aj skutočnosť, že žalovaný predpísal žalobcovi na úhradu istinu vo výške 3.858,88 Eur, že žalobca uhradil spolu sumu 5.696,14 Eur, že poslednú úhradu realizoval žalobca dňa 2.4.2013 (vo výške 59,75 Eur).

17. Úprava spotrebiteľskej zmluvy potom tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj zákony o ochrane spotrebiteľa (v čase uzavretia zmluvy zákon č. 634/1992 Z. z. o ochrane spotrebiteľa). Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc).

18. V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že so vstupom Slovenskej republiky do európskeho hospodárskeho a právneho systému boli do Občianskeho zákonníka, zákon č. 150/2004 Z.z. s účinnosťou od 1. apríla 2004 v piatej hlave, začlenené ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 až § 60). Uvedená právna úprava má základ v Smernici Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Podľa prechodných a záverečných ustanovení k úpravám účinným od 1. apríla 2004 (§ 897f ods. 3) spotrebiteľské zmluvy, podľa § 52 uzavreté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa musia dať do súladu s ustanoveniami § 53 a 54 tohto zákona a spotrebiteľské zmluvy o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch aj s ustanovením § 55 ods. 1, ak ide o náležitosti zmluvy, a s ustanovením § 57 tohto zákona do troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 M Cdo/20/2009).

19. Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah založený zmluvou zo dňa 11.9.2003 je nevyhnutné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka, ako aj podľa zákona o ochrane spotrebiteľa (v čase uzavretia zmluvy zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa), a to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). Uzavretú zmluvu o úvere zo dňa 11.9.2003 odvolací súd považuje za zmluvu spotrebiteľskú, tak ako aj súd prvej inštancie, ktorý to síce výslovne neuzavrel, napriek tomu na danú vec aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka (vrátane zákonnej úpravy premlčania), čo nespochybnili ani strany sporu. Okresný súd správne vychádzal z rozsudku č. k. 10C/25/2015-57 zo dňa 29.6.2015, z ktorého vyplynulo, že dôvodom zamietnutia žaloby bolo považovanie úveru za bezúročný a bez poplatkov s tým, že žalovaný (tu žalobca) bol povinný splatiť len sumu čerpaného úveru vo výške 3.858,88 Eur, pričom zaplatil viac. Z tohto dôvodu sa žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, nakoľko prijal plnenie bez právneho dôvodu, a to vo výške rozdielu prijatého plnenia od žalobcu a skutočne poskytnutého plnenia z titulu úveru, t. j. vo výške 1.837,26 Eur (5.696,14 Eur - 3.858,88 Eur).

20. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

21. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

22. Bezdôvodné obohatenie je upravené v ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Bezdôvodné obohatenie v zmysle Občianskeho zákonníka v pozitívnom vymedzení je majetkový prospech získaný 1/ plnením bez právneho dôvodu, 2/ plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, 3/ plnením z neplatného právneho úkonu, 4/ z nepoctivých zdrojov, 5/ plnením za toho, kto podľa práva mal plniť sám. Subjekt, ktorý sa bezdôvodne obohatil, je povinný vydať bezdôvodné obohatenie oprávnenému subjektu, t. j. v prospech toho, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo.

23. Právny vzťah bezdôvodného obohatenia je samostatným vzťahom, ktorý vznikne v dôsledku porušenia iného právneho vzťahu alebo na základe určitej právnej skutočnosti (podľa zákonom definovaného pojmu bezdôvodného obohatenia). Závazkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia však vznikne len za splnenia určitých zákonných predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby, a napokon, že nejde o prípad, keď Občiansky zákonník napriek majetkovému prospechu bezdôvodné obohatenie výslovne vylučuje (uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo 92/2010 z 19. januára 2012).

24. Pokiaľ teda žalobca splatil žalovanému na zaplatenie tohto úveru okrem istiny aj úroky a poplatky, plnil tieto žalovanému bez právneho dôvodu, nakoľko predmetný úver bol bezúročný a bez poplatkov pre nesplnenie náležitostí vyžadovaných zákonom o spotrebiteľských úveroch, už od svojho vzniku, teda už v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy neexistoval právny titul, ktorý by žalovanému nárok na platenie úrokov a poplatkov od žalobcu zakladal, preto prijatím peňažných plnení žalobcu na úroky a poplatky sa žalovaný v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodne obohatil, nakoľko v rozsahu prijatých úrokov a poplatkov získal majetkový prospech bez právneho dôvodu.

25. S ohľadom na uvedené v odseku 25 odvolací súd nesúhlasí s námietkou žalobcu, ktorý namieta záver okresného súdu, že úverová zmluva je absolútne neplatný právny úkon s poukazom na uvedené v odseku 15 odôvodnenia napadnutého rozsudku, keď namietaný záver okresný súd (ani v označenom odseku 15) nekonštatuje, pričom v ňom poukazuje na jednu zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia a to plnenie bez právneho dôvodu práve v spojení s plynutím premlčacej doby podľa § 107 Občianskeho zákonníka.

26. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne posúdil nárok žalobcu v zmysle ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení, pretože povinnosťou žalovaného bolo vydať majetkový prospech získaný od žalobcu bez právneho dôvodu vo výške 1.837,26 Eur s prihliadnutím na to, že žalobca zaplatil žalovanému 5.696,14 Eur (5.696,14 Eur - 3.858,88 Eur), čo bolo nesporné.

27. Rozhodujúcou právnou otázkou zostalo posúdenie premlčania, nakoľko žalovaný vzniesol námietku premlčania a súd prvej inštancie ju považoval za dôvodnú a žalobu zamietol práve z dôvodu premlčania.

28. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

29. Podľa § 107 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (ods. 1). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (ods. 2).

30. Základným inštitútom premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje

dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta OZ). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napr. výšky bezdôvodného obohatenia a pod. (por. rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 145/2007 z 24.10.2005).

31. Pod premlčaním sa rozumie - oslabenie práva - t. j. súdnu nevyháateľnosť práva, ktoré sa neuplatnilo v stanovenej lehote (premlčacej dobe) za podmienky, že dlžník vznesie námietku premlčania, ale vzhľadom na existenciu záväzku možnosť dlžníka premlčací záväzok (naturálny záväzok) dobrovoľne splniť aj po uplynutí premlčacej doby. Premlčanie spočíva teda na dvoch právnych skutočnostiach: 1/ na uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby, ktorú nemožno ani skrátiť, ani predĺžiť, pretože je stanovená kogentnými predpismi, 2/ na neuplatnení práva pred súdom alebo u iného príslušného orgánu.

32. Funkciou premlčania je viesť účastníkov občianskoprávných vzťahov k tomu, aby svoje práva včas uplatnili predpísaným spôsobom pred orgánom (prípadne osobou) na to určeným, pokiaľ povinný subjekt nespĺnil svoju povinnosť dobrovoľne a včas. Stav neistoty, ktorý existuje po nesplnení určitej povinnosti (t. j. po zročnosti) nemôže trvať bez obmedzenia, a preto zákon vyžaduje od oprávneného subjektu, aby svoje právo uplatnil v stanovenej premlčacej dobe.

33. Pokiaľ sa jedná o neuplatnenie práva, ide o nečinnosť v tom smere, že oprávnený subjekt neuplatnil svoje právo v stanovenej lehote, pričom nezáleží na tom, z akých príčin (či subjektívnych alebo objektívnych príčin). Práva z občianskoprávných vzťahov sa uplatňujú spravidla na súde, ak nie je daná (výnimočne) právomoc iného orgánu. Účinky uplatnenia práva v premlčacej dobe nastanú však len vtedy, keď sa právo uplatnilo proti tomu subjektu, ktorý má povinnosť plniť voči oprávnenej osobe.

34. Premlčacia doba je určená kogentnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, tzn. dohodou strán ich nemožno ani skrátiť ani predĺžiť. Iba nepriamo ich možno predĺžiť, ak dlžník písomne uzná právo veriteľa čo do dôvodu a výšky, má takéto uznanie podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka za následok prerušenie doterajšej premlčacej doby a vznik plynutia novej desaťročnej doby. Občiansky zákonník ustanovuje dĺžku trvania premlčacej doby, začiatok jej plynutia a podmienky plynutia.

35. Pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia je stanovená dvojaká, kombinovaná premlčacia doba, t. j. subjektívna a objektívna. Tieto dve premlčacie doby začínajú, bežia a končia nezávisle na sebe. Subjektívna premlčacia doba je kratšia - dvojročná, objektívna premlčacia doba je buď trojročná alebo desaťročná, ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie. Pre vzájomný vzťah subjektívnej a objektívnej premlčacej doby platí, že sú od seba nezávislé čo do svojho priebehu, jeho začiatku i konca, ak skončí beh jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že oprávnenému ešte beží druhá premlčacia doba. Ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt a je vznesená námietka premlčania, nemožno právo priznať. Z hľadiska posúdenia začiatku plynutia premlčacej dvojročnej doby je rozhodujúci okamih, keď sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre stanovenie začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby, a to tak trojročnej, ako aj desaťročnej (v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia) je rozhodujúci okamih, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo.

36. Z uvedeného bolo potrebné na daný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy aplikovať trojročnú objektívnu premlčaciu dobu, podľa čoho aj okresný súd správne postupoval. Objektívna premlčacia doba, ktorá je určená nezávisle na subjektívnych dôvodoch dotknutých osôb, vždy začína plynúť odo dňa, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo. Platí, že subjektívna premlčacia doba sa musí zmestiť do objektívnej premlčacej doby. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka rozhodujúce faktické získanie bezdôvodného obohatenia, pričom v tomto prípade ide o splátky, ktorými žalobca ako dlžník zaplatil žalovanému ako veriteľovi viac, ako len vrátil prijaté plnenia istiny úveru.

37. V prípade, že je poskytované plnenie bez právneho dôvodu postupne v splátkach, objektívna premlčacia doba začína plynúť u každej z nich zvlášť v okamihu, kedy k plneniu došlo. Každá z dielčích platieb plnených bez právneho dôvodu má tak svoj samostatný právny osud, premlčuje sa samostatne a samostatne sa posudzuje prípadné omeškanie s jej vydaním (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/143/2008 z 21.1.2009, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/52/2005 zo 14.12.2006).

38. Subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr než objektívna premlčacia doba. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa totiž oprávnený nemôže dozvedieť skôr, než bezdôvodné obohatenie vôbec vzniklo. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslenej v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde. Rozhoduje skutočná, a nie predpokladaná znalosť okolností uvedených v ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

39. Súd prvej inštancie správne ustálil, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne, keď v danom prípade bola žaloba podaná viac ako tri roky po realizácii poslednej úhrady dňa 2.4.2013 v zmysle Výpisu čerpania, splátok a úhrad (súd prvej inštancie nesprávne uviedol deň 3.4.2013), pričom žaloba bola podaná dňa 16.5.2017. Rozhodujúce je, že žaloba bola podaná dňa 16.5.2017 až potom ako uplynula objektívna 3-ročná premlčacia doba dňa 3.4.2016, hoci súd prvej inštancie, zrejme len chybou v počítaní/pisaní uviedol (nesprávny) deň 3.4.2017. Odvolací súd má za to, že uplynutím objektívnej 3-ročnej premlčacej doby, zostalo právne bezvýznamným zaoberať sa otázkou uplynutia subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby, keď pre posúdenie dôvodnosti vznesenej námietky premlčania a z toho plynúci záver o nevyhnutnosti žalobu zamietnuť je rozhodujúci záver o uplynutí objektívnej 3-ročnej premlčacej doby dňa 3.4.2016.

40. S poukazom na uvedené v odseku 36 až 39 sa odvolací súd nestotožnil s námietkou žalobcu, že objektívna premlčacia doba začala plynúť dňom 11.8.2015, t. j. dňom právoplatnosti rozsudku č. k. 10C/25/2015-57 zo dňa 29.6.2015. Odvolací súd konštatuje, že pre určenie začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci okamih, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo, keď možno súhlasiť so žalobcom, že tento okamih sa určuje bez ohľadu na to, či oprávnený subjekt o svojom práve na vydanie bezdôvodného obohatenia vedel alebo nie. Žalobca však opomína, že ak je poskytované plnenie bez právneho dôvodu postupne v splátkach (pozri odsek 37), objektívna premlčacia doba začína plynúť u každej z nich zvlášť v okamihu, kedy k plneniu došlo, tak ako je tomu v danej veci.

41. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu, odvolací súd dopĺňa, že žalobca zaplatil poskytnutú istinu vo výške 3.858,88 Eur (s poukazom na Výpis čerpania splátok a úhrad na čl. 34 spisu sp. zn. 10C/25/2015) už splátkami uhradenými k 30.8.2010 (78 splátok a čiastočne 79. splátka), preto v podstate už od 79. splátky (splatná 20.8.2010) a nasledujúcimi splátkami plnil žalovanému nad rámec sumy 3.858,88 Eur (poskytnutej istiny) bez právneho dôvodu. Pričom posledná úhrada bola dňa 2.4.2013, od ktorého aj súd prvej inštancie vychádzal pri určení okamihu začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby (pozri odsek 39).

42. Okresný súd preto postupoval správne, ak žalobu ako nedôvodnú zamietol, keď vznesenú námietku premlčania žalovaného považoval za dôvodnú. Odvolací súd napadnutý rozsudok (I. zamietajúci) výrok ako aj výroky II. a III. (nenapadnuté osobitnou odvolacou argumentáciou) ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP potvrdil.

43. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľa, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

44. Na záver odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní sporovej strany, nemožno považovať za porušenie či nerešpektovanie jej práv. Odvolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010, podľa ktorého obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

45. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

46. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).